

C-80/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****Beérkezés napja:**

2019. február 4.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. január 17.

Fellebbező:

E. E.

A többi fél a felülvizsgálati eljárásban:

Kauno miesto 4-ojo notaro biuro notarė,

K.-D. E.

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás a nemzetközi öröklésre vonatkozó anyagi jogi rendelkezések és az előzetes tényállás megállapítását és elismerését szabályozó eljárásjogi rendelkezések értelmezésére vonatkozik.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

A 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmezése és alkalmazása; az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és második bekezdése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 650/2012 rendelet értelmében vett határokon átnyúló vonatkozású öröklésnek minősül-e, és e rendelet hatálya alá tartozik-e a jelenleg tárgyal

ügyben szereplőhöz hasonló helyzet, amelyet az jellemez, hogy egy litván állampolgár, akinek szokásos tartózkodási helye a halála napján esetleg egy másik tagállamban volt, aki azonban soha nem szakította meg kapcsolatait hazájával, és aki a halála előtt egyebek mellett végrendeletet készített Litvániában, és minden vagyonát örökösére, egy litván állampolgárra hagyta, és az öröklés megnyílásának idején megállapítást nyert, hogy a teljes hagyaték kizárólag Litvániában található ingatlanból áll, és az említett másik tagállam állampolgárságával rendelkező túlélő házastárs egyértelműen kijelentette azon szándékát, hogy lemond az elhunyt személy hagyatékával szembeni minden követelésről, nem vett részt a Litvániában megindított eljárásban, és hozzájárult a litván bíróságok joghatóságához és a litván jog alkalmazásához?

2. Az olyan litván közjegyző, aki megindít egy hagyatéki ügyet, kiállít egy öröklési bizonyítványt és egyéb olyan jogcselekményeket végez, amelyek szükségesek az örökösök jogérvényesítéséhez, a 650/2012 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében „bíróságnak” tekinthető-e, tekintettel arra, hogy tevékenységeik során a közjegyzők tiszteletben tartják a pártatlanság és önállóság elvét, határozataik önmagukra és az igazságügyi hatóságokra is kötelezőek, és jogcselekményeik bírósági eljárásban megtámadhatók?

3. Amennyiben a második kérdésre igenlő választ kell adni, a litván közjegyzők által kiadott öröklési bizonyítvány a 650/2012 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett határozatnak tekintendő-e, és emiatt kiállításukhoz meg kell-e állapítani a joghatóságot?

4. Amennyiben a második kérdésre nemleges választ kell adni, a 650/2012 rendelet 4. és 59. cikkének rendelkezéseit (együtt vagy külön, azonban e cikkekre való korlátozás nélkül) úgy kell-e értelmezni, hogy a litván közjegyzők kiállíthatnak öröklési bizonyítványt a joghatóságra vonatkozó általános szabályok betartása nélkül és az ilyen bizonyítványokat hiteles okiratoknak kell tekinteni, amelyekhez más tagállamokban is jogkövetkezmények fűződnek?

5. Úgy kell-e értelmezni a 650/2012 rendelet 4. cikkét (vagy e rendelet más rendelkezéseit), hogy az elhunyt szokásos tartózkodási helye kizárólag egy tagállamban állapítható meg?

6. A 650/2012 rendelet 4., 5., 7. és 22. cikkének rendelkezéseit (együtt vagy külön, azonban e cikkekre való korlátozás nélkül) úgy kell-e értelmezni és alkalmazni, hogy a jelen ügyben az első kérdésben ismertetett tényekkel összhangban arra a következtetésre kell jutni, hogy az érintett felek megállapodtak abban, hogy a litvániai bíróságok rendelkeznek joghatósággal, és a litván jog alkalmazandó?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 201., 107. o.; helyesbítések: HL 2013. L 60., 140. o.; HL 2012. L 344., 3. o.) (7), (20), (21), (22), (23), (59), és (67) preambulumbekzdése és a 2., 3., 4., 5., 7., 15., 22., 59. és 79. cikke.

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

A Litván Köztársaság polgári törvénykönyvének (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) 5.2. cikke a következőket írja elő:

„1. Örökölni törvény szerint vagy végintézkedés alapján lehet.

[...]

A polgári törvénykönyv 5.4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Az öröklés megnyílása helyének az örökhagyó vagy a végrendelkező utolsó lakóhelye (a jelen törvény 2.12. cikke) tekintendő.

2. Amennyiben az örökhagyó vagy a végrendelkező nem rendelkezett állandó lakóhellyel, az örökség megnyílása helyének a következőt kell tekinteni:

(1) az a hely, ahol az örökhagyó vagy a végrendelkező a halálát megelőző hat hónap nagy részében élt;

(2) amennyiben az örökhagyó vagy a végrendelkező több helyen tartózkodott, az öröklés megnyílása helyének az örökhagyó vagy a végrendelkező fő gazdasági vagy személyi érdekeltségeinek helye tekintendő (a vagyon helye, vagy ha a vagyon több helyen található, a vagyon jelentősebb részének helye; azon házastárs lakóhelye, akivel az örökhagyó vagy a végrendelkező a halála előtti hat hónapban házastársi viszonyban élt, vagy az örökhagyóval vagy a végrendelkezővel együtt élő gyermek lakóhelye).

3. Ha a jelen cikk (1) és (2) bekezdésében megjelölt körülményekkel összhangban nem lehet meghatározni az örökhagyó vagy a végrendelkező lakóhelyét, az öröklés megnyílásának helyét az örökhagyó vagy a végrendelkező állampolgársága, nyilvántartásba vétele, járműveinek nyilvántartásba vételi helye vagy más körülmény alapján lehet meghatározni.

4. Vita esetén az öröklés megnyílásának helyét az érdekelt felek kérésére az összes körülmény figyelembe vételével bíróság is meghatározhatja.”

A polgári törvénykönyv 5.28. cikke egyebek mellett a következőképpen rendelkezik:

„1. Hivatalos végrendelet az a végrendelet, amely írásban, két példányban készül, és amelyet közjegyző vagy a Litván Köztársaságnak az adott államban lévő konzulátusának tisztviselője hitelesít.

[...]

5. *A hivatalos végrendelet készítésének ténye nem vitatható. [...]*”

A polgári törvénykönyv 5.66. cikke egyebek mellett a következőképpen rendelkezik:

„1. A törvény vagy végintézkedés szerinti örökös kérheti az öröklés megnyílásának helye szerinti közjegyzőtől öröklési bizonyítvány kiállítását. [...]”

A Lietuvos Respublikos notariato įstatymas (a közjegyzői karról szóló litván törvény) 1. cikke a következőt írja elő:

„A közjegyzői karba beletartozik minden közjegyző, akia jelen törvénnyel összhangban jogosult arra, hogy természetes és jogi személyek vitathatatlan alanyi jogát és a rájuk vonatkozó jogi tényeket megállapítsa, és biztosítsa e személyek és az állam jogos érdekeinek védelmét.”

A közjegyzői karról szóló törvény 2. cikke egyebek mellett a következőt írja elő:

„Közjegyző az a személy, akit az állam felhatalmaz a jelen törvényben meghatározott feladatok ellátására annak biztosítása érdekében, hogy a polgári jogi kapcsolatokban jogellenes ügyleteket és dokumentumokat ne alkalmazhassanak. A közjegyző polgári jogi jogvitákban közvetítőként is eljárhat.

A közjegyzőket a Litván Köztársaság igazságügyi minisztere jelöli ki és menti fel.”

A közjegyzői karról szóló törvény 12. cikke a következőt írja elő:

„A közjegyzők feladatkörüket az állami hatalmi és közigazgatási szervek intézményeinek befolyásától mentesen látják el, és kizárólag a jog szerint járnak el.”

A közjegyzői karról szóló törvény 26. cikke a következőt írja elő:

„A közjegyzők a következő közjegyzői okiratokat állítják ki:

[...]

(2) öröklési bizonyítvány;

[...]

A közjegyző által kiállított dokumentumokban felsorolt tényeket bizonyítottnak kell tekinteni, és további bizonyításra nincs szükség, kivéve, ha a dokumentumot vagy annak egy részét valamely törvényi eljárásnak megfelelően érvénytelenné nyilvánították.”

A közjegyzői karról szóló törvény 40. cikke egyebek mellett a következőt írja elő:

„A közjegyzőnek meg kell tagadnia a közjegyzői okirat kiállítását, amennyiben az ilyen közjegyzői okirat kiállítása jogszabályba ütközne vagy valamely jogszabályi követelményeket sértene.”

A közjegyzői karról szóló törvény 41. cikke egyebek mellett a következőt írja elő:

„Az az érintett, aki úgy véli, hogy valamely közjegyzői okirat kiállítása vagy közjegyzői okirat kiállításának megtagadása helytelen, a közjegyző székhelyének helye szerint illetékes bíróság előtt megtámadhatja azt.”

A Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (polgári perrendtartás) 444. cikke egyebek mellett a következőket írja elő:

„1. A bíróság megállapítja a személyhez fűződő és vagyoni jogok megnyílásának, megváltozásának és megszűnésének alapjául szolgáló tényállást.

2. A bíróság a következő ügyeket vizsgálhatja:

[...]

(8) a hagyaték elfogadásával és az örökség megnyílása tényleges helyének megállapításával kapcsolatos ügyek.”

A polgári eljárásjogi törvénykönyv 445. cikke a következőket írja elő:

„A bíróság csak akkor állapít meg jogilag releváns tényeket, ha a felperes más módon nem tudja felmutatni az e tények megerősítéséhez szükséges dokumentumokat vagy az elveszett dokumentumok nem pótolhatók.”

A polgári eljárásjogi törvénykönyv 448. cikke egyebek mellett a következőket írja elő:

„2. Az olyan tény megállapításáról szóló jogerős bírósági határozat, amelyet anyakönyvi hivatal előtt kell nyilvántartásba vetetni vagy más hatóságnál kell bejegyeztetni, biztosítja a jogalapot az említett tény nyilvántartásba vételére vagy bejegyzésére, azonban az említett hatóságok által kiadott dokumentumokkal egyenértékűnek tekintendő. [...]”

A polgári eljárásjogi törvénykönyv 511. cikke egyebek mellett a következőket írja elő:

„1. Valamely közjegyzői okirat kiállítása vagy kiállításának megtagadása a jelen fejezetben meghatározott eljárásnak megfelelően megtámadható.

2. A keresetet azon közjegyző (vagy jogszabály által közjegyzői okirat kiállításával megbízott más személy) működési területén illetékes kerületi bíróság előtt kell előterjeszteni, akinek tevékenységével szemben jogorvoslatot kérnek. [...]”

A polgári eljárásjogi törvény 580. cikke egyebek mellett ezt írja elő:

„[...]”

2.A hagyatéki eljárás megindítására irányuló kérelmet az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes kerületi bíróság előtt kell benyújtani. [...]”

Az alapeljárást jellemző tényállás és eljárás rövid bemutatása

- 1 Az alapeljárásban a fellebbező (E. E.) (litván állampolgárságú) édesanyja, E. E. házasságot kötött (a német állampolgárságú) K.-D.E.-vel, és Németországba költözött a fiával (a fellebbezővel) együtt.
- 2 A fellebbező édesanyja, E. E., miután visszatért Litvániába, végrendeletet készített a Kaunas régióban fekvő Garliava városában lévő közjegyzői hivatalban és a teljes vagyona (egy kaunasi lakás) örököseként fiát (a fellebbezőt) jelölte meg.
- 3 2017. július 17-én a fellebbező megkereste a Kauno miesto 4-asis notaro biurast (Kaunas városának 4. sz. közjegyzői hivatala) és kérte a hagyatéki eljárás megindítását, valamint az öröklési bizonyítvány kiállítását.
- 4 2017. augusztus 1-jén Kaunas város 4. sz. közjegyzői hivatalának közjegyzője úgy határozott, hogy a közjegyzői okirat kiállítását megtagadja. A közjegyző az örökhagyónak a 650/2012 rendelet szerinti szokásos tartózkodási helye alapján tagadta meg a fellebbező által kért közjegyzői okirat kiállítását. A fellebbező az elsőfokú bíróság előtt jogorvoslatot kért a közjegyzői okirat kiállításának megtagadásáról szóló közjegyzői határozattal szemben.
- 5 2018. január 29-én a Kauno apylinkės teismas (kaunasi körzeti bíróság) helyt adott a fellebbező kérelmének, hatályon kívül helyezte a közjegyzői okirat kiállításának megtagadásáról szóló, 2017. augusztus 1-jei közjegyzői határozatot, és utasította a közjegyzőt a hagyatéki eljárásnak a vagyon helye szerinti megindítására és az elhunyt édesanya, E. E. hagyatéki vagyonához való öröklési bizonyítvány kiállítására. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy annak ellenére, hogy a fellebbező édesanyja bejelentette a Németországba költözését, továbbra is litván állampolgár, és halála napján ingatlannal rendelkezett Litvániában; nem szakította meg kapcsolatait Litvániával, meglátogatta az országot és ott készítette el végrendeletét.

- 6 2018. április 26-án a Kauno apygardos teismas (kaunasi megyei bíróság) a közjegyző fellebbezését követően hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság döntését, és elutasította a fellebbező kérelmét. A fellebbviteli bíróság megállapította, hogy ha valamely elhunyt személy szokásos tartózkodási helye vitatott, kizárólag bíróság állapíthatja meg azt a jogi tény, amely alapján elismerik, hogy az elhunyt szokásos tartózkodási helye a származási országában volt, valamint hogy a jelen ügyben nem áll rendelkezésre olyan információ, amely arra utalt volna, hogy a fellebbező ezt a kérdést bármely bíróság előtt felvetette; a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megtámadott közjegyzői határozat hatályon kívül helyezésekor indokolatlanul hivatkozott általános elvekre.
- 7 A fellebbező felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kauno apygardos teismas (kaunasi regionális bíróság) ítéletével szemben.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

A 650/2012 rendeletnek a felek közötti jogvitára való alkalmazásáról

- 8 A jelen ügyben a semmitőszéknek azért kell előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztenie a Bíróság elé, mert a felek közötti jogvita megvizsgálásához szükséges bizonyos uniós jogi rendelkezések tartalma az *acte éclairé* és az *acte clair* doktrína alkalmazásával nem egyértelmű.
- 9 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy a felek közötti jogvita ténylegesen a 650/2012 rendelet hatálya alá tartozik-e, és csak ezt követően kell adott esetben megvizsgálni, hogy a releváns rendelkezései miként alkalmazandók.
- 10 A 650/2012 rendelet (7) és (67) preambulumbekzdése azt bizonyítja, hogy a rendelet határon átnyúló örökléssel járó helyzetekre alkalmazandó. Az említett jogszabály célja, hogy a határon átnyúló vonatkozású öröklés esetén lehetővé tegye az örökösök alanyi jogának érvényesítését, azzal, hogy ezen a területen jobb feltételeket teremt a személyek szabad mozgásához és az öröklések gyors, zökkenőmentes és hatékony rendezéséhez, például az európai öröklési bizonyítvány létrehozásával.
- 11 Észszerű kételyek merültek fel a jelenleg vizsgált ügyben azt illetően, hogy a 650/2012 rendelet alkalmazása (különösen, ha megállapítást nyerne, hogy a fellebbező édesanyjának halála napján nem Litvániában volt a szokásos tartózkodási helye) a fent felsorolt célok elérését biztosítaná-e, vagy épp ellenkezőleg: a fellebbező helyzetét alanyi jogának érvényesítése során aránytalan és irracionális akadályok terhelnék amiatt, hogy valószínűleg kénytelen lenne Németországban eljárást indítani a vagyon megszerzése érdekében.
- 12 Az eljáró tanács úgy véli, hogy a jelenleg vizsgált ügyben a fellebbező édesanyjának Litvániával való társadalmi–gazdasági kapcsolatát illetően megállapított tények alapján arra az álláspontra kell helyezkedni, hogy az

alapeljárásban nemzeti öröklési helyzet, nem pedig határokon átnyúló vonatkozású öröklés áll fenn. E. E. nem szakította meg hazájával a szoros kapcsolatot, mivel Litvániában ingatlannal rendelkezett és azt több mint öt éven át karbantartotta (gondoskodott róla), annak ellenére, hogy ugyanebben az időben új házassági (családi) kapcsolatot létesített és Németországban élt.

- 13 A 650/2012 rendelet alkalmazása olyan helyzetet eredményezhet, amelyben a fellebbezőt, aki egy litván állampolgártól Litvániában lévő, nemzeti vagy külföldi állampolgárok követelésétől mentes hagyatéki vagyont örökölni kívánó litván állampolgár, „külföldi állampolgárként” kezelnék hazája vonatkozásában, mivel először el kellene mennie egy másik tagállamba (a fellebbező jelenleg Litvániában él és folytat tanulmányokat) és abban az országban bírósághoz kellene fordulnia, azt kérve, hogy a bíróság hozzon határozatot az öröklési jogai érvényesítéséről; később, miután visszatért hazájába, ezt a határozatot el kellene ismertetnie.
- 14 Az eljáró tanács azon a véleményen van, hogy a 650/2012 rendelet megfogalmazása és alkalmazása az olyan, határokon átnyúló vonatkozású öröklés eseteiben különösen fontos, amelyet az jellemez, hogy az egyik tagállamból származó személy (az elhunyt) törvény vagy végintézkedés útján nem csak a származása (vagy szokásos tartózkodási helye) szerinti tagállamban, hanem másik tagállamban is lévő vagyont hagy örököl, ami azt jelenti, hogy a hagyatéki vagyona vonatkozó minden követelményről osztatlan eljárásban kell dönten, figyelemmel egyebek mellett arra, hogy elkerüljék az egymással kölcsönösen összeegyeztethetetlen bírói döntéseket.
- 15 A jelenleg vizsgált ügyben a fenti helyzet nem áll fenn, az eljáró tanács szerint E. E. (a fellebbező édesanyja) két állammal (Litvániával és Németországgal) fennálló kapcsolata nem szükségszerűen változtat az öröklés jellegén. A Bíróság 2018. június 21-i Oberle ítélete (C-20/17, EU:C:2018:485) szintén azt bizonyítja, hogy a határokon átnyúló vonatkozású öröklés a több tagállamban való örökléshez kapcsolódik.

A „bíróságnak” és a „határozatnak” a 650/2012 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmáról

- 16 A „bíróság” és „határozat” fogalmának a 650/2012 rendelet 3. cikkének rendelkezései szerinti értelmezése releváns a szóban forgó ügy, valamint a Bíróság által jelenleg tárgyalt WB ügy (C-658/17) szempontjából.
- 17 A 650/2012 rendelet 79. cikkével összhangban Litvánia – Lengyelországhoz hasonlóan – kijelentette, hogy a nemzeti bíróságokon kívül nincs más hatóság vagy szervezet, amely igazságszolgáltatási feladatokat látna el. Így a litván hatóságok döntése alapján a litván közjegyzők a 650/2012 rendelet értelmében véve nem rendelkeznek elismert bírósági jogállással.
- 18 Egy lengyel nemzeti bíróság által előterjesztett kérdésekből kiderül, hogy az említett bíróságnak esetleg kétségei vannak a tagállamok értesítéseinek joghatását

és azt illetően, hogy hogyan befolyásolják a „bíróság” fogalmának 650/2012 rendelet szerinti meghatározásának megítélését. A semmítőszék hasonló kételyekkel áll szemben, mivel a 650/2012 rendelet 79. cikke szerinti értesítés lényegében közli a jogokat, de nem hozza létre azokat.

- 19 A jelenleg vizsgált ügyben egyebek mellett meg kell jegyezni, hogy a megtámadott közjegyzői határozat a 650/2012 rendelet rendelkezésein alapult, azonban e rendelkezésekből az derül ki, hogy kizárólag bíróságok hozhatnak határozatokat a joghatósági szabályokról (a 650/2012 rendelet 15. cikke).
- 20 Másfelől a semmítőszék úgy véli, hogy a közjegyzőnek volt joga határozatot hozni a joghatóságról, mivel a 650/2012 rendelet 4. cikke általános szabályt ír elő a joghatóság megállapítására a tagállamok vonatkozásában, annak ellenére, hogy a 2. cikkből kiderül, hogy az említett rendelet nem érinti a nemzeti hatóságok hatáskörét. Először is az általános joghatóságot kell megállapítani, majd pedig határozatot kell hozni arról, hogy az érintett tagállam jogszabályának megfelelően az érintettek vonatkozásában hogyan kell ezt a joghatóságot gyakorolni.
- 21 Nem egyértelmű, hogy az öröklésről szóló közjegyzői határozat (amennyiben nem tekinthető bírósági határozatnak) elismerhető-e közokiratnak. A feltételezés az, hogy a közokirat elfogadására irányuló eljárás nem tekinthető a bíróság öröklésre vonatkozó eljárásával párhuzamosnak. Ezenfelül kétséges, hogy a 650/2012 rendelet rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni és alkalmazni, hogy az öröklésre vonatkozó kapcsolatok területi vonatkozásaitól (nemzeti vagy határokon átnyúló) függően ilyen esetekben közjegyzőnek kell meghoznia a határozatokat, míg más esetben hagyományos igazságügyi hatóságok hozzák meg.
- 22 Másfelől a 650/2012 rendelet (20)–(22) preambulumbekkezdése ellenkező benyomást kelthet, vagyis hogy az olyan általános közjegyzők, akiket nem bíztak meg igazságügyi feladattal, nem tekinthetők bíróságnak, akkor sem, ha a nemzeti jog alapján jogosultak öröklési ügyek elbírálására; ez azt jelenti, hogy a joghatósági szabályok az ilyen közjegyzőkre (akik a 650/2012 rendelet értelmében véve nem bíróságok) nem relevánsak és nem alkalmazandók, valamint hogy feladatukat közokirat formájában, nem pedig bírósági döntések formájában látják el. Nem egyértelmű, hogy ilyen esetben nem csak a joghatósági szabályok, de a 650/2012 rendelet egyéb rendelkezései is irrelevánsak-e a közjegyzőkre nézve.
- 23 Litvániában a hagyatéki eljárások megindítása és azok alapvető követelményei a közjegyzők által ellátott tevékenységekhez, mint például a hagyatéki ügy megindításához, a bizonyítvány kiállításához stb. kapcsolódnak. Bár az igazságügyi hatóságokat általában a jogviták rendezéséhez társítják, a semmítőszék szerint ez önmagában nem jelenti azt, hogy az örökléssel kapcsolatos jogviszonyokban a litván közjegyzők nem tekinthetők bíróságnak a 650/2012 rendelet alkalmazásában.
- 24 Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni a Bíróság fent említett Oberle ítéletét, amely kimondja, hogy a „határozathozatalnak” nem kell peres eljáráshoz

kapcsolódnia, és hogy a határozatnak nem kell jogerőre emelkednie; a Bíróság úgy véli, hogy ezt az értelmezést az (59) preambulumbekzdés is megerősíti. Az Oberle ítélet 44. pontja megjegyzi, hogy a 650/2012 rendelet 4. cikke a tagállami bíróságoknak az öröklés egészére vonatkozó intézkedésekkel kapcsolatos eljárásait – ideértve például a nemzeti jog szerinti öröklési bizonyítványok kiállítását, függetlenül ezen eljárások peres vagy nemperes jellegétől – illető joghatóságát határozza meg.

- 25 Meg kell jegyezni, hogy a közjegyzők a Litván Köztársaságban kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek az öröklési kérdésekben; bár a közjegyzők tevékenységüket nem valamely igazságügyi hatóság által rájuk ruházott hatáskör gyakorlásával végzik, a közjegyzői okirat valamennyi részes felével szemben biztosítják a pártatlanságot és védik az érintettek jogait és érdekeit, jogcselekményeik bíróság előtt megtámadhatók, és a közjegyző által kiállított öröklési bizonyítvány a tulajdon bizonyításának és nyilvántartásba vételének jogalapját jelenti; a közjegyző jogilag megtámadhatatlan jogokat és jogi tényeket tanúsít, azonban a felek közötti jogvitát nem oldja meg, ez ugyanis a bíróságok feladata; bár a jog alapján a közjegyző által kiállított öröklési bizonyítvány nem tekintendő jogerős határozatnak, bíróság nem hozhat eltérő határozatot ugyanebben a kérdésben, kivéve, ha a határozatot hatályon kívül helyezik; a kiállított öröklési bizonyítvány magára a közjegyzőre nézve is kötelező hatályú, és az eljárást nem ismételheti meg, amíg annak eredményeit valamely bíróság hatályon kívül nem helyezte.
- 26 A semmítőszék úgy véli, hogy az, hogy a közjegyzői határozat (hagyományos) bíróság előtt megtámadható, önmagában nem jelenti azt, hogy a közjegyző a 650/2012 rendelet szerint soha nem tekinthető „bíróságnak”. Az öröklési bizonyítvány kiállítását megtagadó közjegyzői határozatnak a bíróság előtt megtámadhatónak kell lennie, és a bíróság a jog független értelmezését és alkalmazását követően hatályon kívül helyezheti az említett határozatot (amennyiben a bíróság ellentétes jogi következtetésekre jutna) és utasítja a közjegyzőt, hogy állítsa ki az érintett személy által kért közjegyzői okiratokat. A közjegyzői határozatnak a felek jogai és kötelességei tekintetében fennálló joghatása és értéke, valamint határokon átnyúló vonatkozású öröklés esetén a más országok hatáskörrel rendelkező hatóságait érintő következmények még ebben az esetben sem térnek el attól a helyzettől, amikor a közjegyző azonnal teljesíti a kérelmező megfelelő jogcselekmények megtételére vonatkozó kérését.

A litván bíróságok joghatóságáról és a szóban forgó ügyben alkalmazandó jogról

- 27 Az eljáró tanács úgy véli, hogy jelen ügyben a 650/2012 rendeletre (amennyiben az egyáltalán alkalmazandó a jelen ügyben) vonatkozó fő jogi kérdés a litván hatóságok (bíróságok vagy közjegyzők) joghatóságára és az alkalmazandó jogra, nem pedig a bíróság fogalmára irányul. Önmagában az, hogy a litván közjegyzők valószínűleg nem tekintendők bíróságnak a 650/2012 rendelet értelmében, nem érinti azt a tényt, hogy az örökösök jogérvényesítését a határokon átnyúló vonatkozású öröklés esetén mindenképpen biztosítani kell, mivel az eljáró tanács

véleménye szerint vagy a közjegyzőknek kell védeniük az örökösök érdekeit (elfogadó) közokiratok elkészítésével, vagy pedig a hagyatéki ügyeket a (hagyományos) bíróságoknak kell kezelniük.

- 28 Az nem vitatott, hogy a tagállami bíróságok általános joghatóságára vonatkozó főszabály ahhoz a szokásos tartózkodási helyhez kötődik, ahol az érintett meghal. Ugyanakkor a 650/2012 rendelet rendelkezéseiből nem teljesen egyértelmű, hogy elképzelhetetlen-e olyan helyzet, amelyben a konkrét körülmények alapján az elhunyt nem csak egy, hanem több szokásos tartózkodási hellyel is rendelkezett. E tekintetben a 650/2012 rendelet *először is* a szokásos tartózkodási hely meghatározására körülményeken, nem pedig alakiságokon alapuló módszert határoz meg, vagyis a szokásos tartózkodási helyet különböző körülmények, nem pedig a nyilvántartásba vétel alapján állapítják meg (a (23) preambulumbekkezdés); *másodszor*, az állampolgárság és a hagyatéki vagyon a szokásos tartózkodási hely megállapítása során döntő tényező lehet (a (23) preambulumbekkezdés).
- 29 Bár a 650/2012 rendelet rendelkezései alapján úgy tűnik, hogy csak egyetlen szokásos tartózkodási hely lehetséges, jóllehet ezen álláspont nem jelenik meg *kifejezetten*, ebben az összefüggésben a Bíróság egyértelműbb állásfoglalására és magyarázataira van szükség.
- 30 A jelenleg tárgyalt ügyben nem teljesen egyértelmű, hogy mennyiben érinti a joghatóság megállapítását és az alkalmazandó jogot az a tény, hogy, *először is* az elhunyt visszatért Litvániába és egy litván közjegyző előtt készítette el végrendeletét; *másodszor*, az örökség elfogadására vonatkozó határidő meghosszabbítására és a közjegyzői határozattal szembeni fellebbezésre irányuló bírósági eljárásban az elhunyt túlélő házastársa, egy német állampolgár, egyértelműen beleegyezett a litván hatóságok joghatóságába, továbbá kifejtette azon szándékát, hogy a házastárs hagyatéki vagyonára vonatkozó minden követelésről lemond; és *harmadszor*, a túlélő házastárs annak ellenére nem volt hajlandó megjelenni és az eljárásban részt venni, hogy az eljárásról értesítették.
- 31 A fellebbező édesanyjának végrendelete ténylegesen nem határozza meg kifejezetten azon szándékát, hogy a litván jogot kell alkalmazni, azonban a semmitőszék úgy véli, hogy hallgatólagosan ez következik belőle. Még ha Németországot is kellene a szokásos tartózkodási helyének tekinteni, abban nincs vita, hogy a fellebbező édesanyja visszatért Litvániába és ott készítette el végrendeletét a származása szerinti tagállam jogszabályainak megfelelően. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a rendelet rendelkezései, egyebek mellett a 22. cikk, a végrendelet készítésének napján (2013. júl. 4.) még nem volt alkalmazandó. A szóban forgó végrendelet mindenesetre érvényes és nem megtámadható.